

C197 – FIN10

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2007-2008

8 april 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ALGEMEEN BELEID, FINANCIEN EN BEGROTING

INHOUD

- Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over reclame van privé-firma's op websites van de Vlaamse overheid 1
- Vraag om uitleg van de heer Sven Gatz tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de afschaffing van registratierechten voor langstlevende partners van samenwonende koppels die een woning via een tontine hebben aangekocht 3
- Vraag om uitleg van de heer Dirk de Kort tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de geplande hervorming van de verkeersbelastingen 6

Voorzitter: de heer Jaak Gabriels

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over reclame van privé-firma's op websites van de Vlaamse overheid

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, deze vraag is gebaseerd op diverse schriftelijke vragen, onder meer van mevrouw Franssen.

Op sommige websites van intern of extern verzelfstandigde agentschappen van de Vlaamse Gemeenschap staan hyperlinks in de vorm van banners met het logo van private commerciële ondernemingen. Uit de antwoorden op de diverse schriftelijke vragen blijkt echter dat de financiële tegenprestatie voor het plaatsen van dergelijke logo's in sommige gevallen zeer laag is ten opzichte van wat andere instanties daarvoor krijgen. Nochtans ligt de commerciële waarde van dergelijke banners vermoedelijk veel hoger, waardoor het agentschap eigenlijk een pak inkomsten laat liggen.

In een bepaald geval gaat het gewoon om ruiloperaties en wordt er geen financiële investering geëist. Bij Kind en Gezin bijvoorbeeld worden hyperlinks gemaakt met sponsors van luiers waarbij geen financiële tegemoetkoming wordt gevraagd, terwijl het toch om een uitgesproken commercieel product gaat. Bij de commerciële stations wordt vaak een grote reclameslag gevoerd tussen diverse merken. Als een bepaald merk wordt gepromoot, rijst dan ook de vraag waarom daar geen financiële return voor wordt gevraagd.

Ik geef nog een ander voorbeeld: de minister van Openbare Werken gaf Arcadis de opdracht om de website wegenwerken.be op te maken. Die website is nu operationeel en het logo van de opdrachtnemer staat er expliciet in. Bij andere EVA's gebeurt dat dan niet of tegen een bepaalde prijs. Volgens minister Crevits bestaat er geen uniforme regelgeving.

Het wordt in de reclamewereld steeds meer een trend om reclame te maken op dergelijke websites waarbij de inkomsten van die bedrijven spectaculair stijgen. Er is sprake van een verplaatsing van de reclame van radio en televisie naar dergelijke websites.

Mijnheer de minister-president, hebt u er een idee van op welke websites van de Vlaamse overheid er een der-

gelijke vorm van reclame aanwezig is, wat de inkomsten hiervan zijn en waarvoor deze inkomsten worden aangewend?

Bestaat hierover voor alle interne en externe verzelfstandigde agentschappen een uniforme regeling? Wat zegt de wetgeving hierover? Wordt hiervoor een overeenkomst afgesloten en wie bepaalt de inhoud van deze overeenkomst?

Welke criteria worden gehanteerd voor het al dan niet toelaten van een hyperlink naar private commerciële ondernemingen op websites van de Vlaamse overheid? Hoe wordt de financiële tegenprestatie bepaald?

Wat zijn de beleidsmotieven achter een dergelijke vorm van reclame? Bestaat er een gelijkaardige regeling voor reclame van private firma's op brochures, magazines en mailings van de Vlaamse overheid?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer de voorzitter, mijnheer Decaluwe, er bestaat geen centrale inventarisatie van overheidswebsites. Op decentraal vlak gebeurt wel een en ander. Dat gebeurt op initiatief en onder de bevoegdheid van elke entiteit van de Vlaamse overheid en van de functioneel bevoegde minister die een website kan ontwikkelen. Om die reden bestaat er tot nu toe geen centrale inventarisatie. Er bestaat ook geen centraal overzicht van websites waarin enige vorm van reclame aanwezig is.

Het kaderdecreet Beter Bestuurlijk Beleid heeft de leidinggevenden van de diverse entiteiten een ruime beheersautonomie toegekend, uiteraard binnen een algemeen kader zoals in casu het decreet van 7 juli 2006 over de normen inzake Vlaamse overheidscommunicatie. Daarin is opgenomen dat de overheid commercieel neutraal dient te communiceren, en daarom kunnen potentiële inkomsten commercieel niet ten volle worden benut.

Het decreet van 7 juli 2006 over de normen voor de Vlaamse overheidscommunicatie geldt voor alle departementen, IVA's, EVA's, en andere instellingen binnen de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest. Op de naleving van de normen wordt toegezien door de Expertcommissie voor Overheidscommunicatie van het Vlaams Parlement. De Expertcommissie kan vooraf om advies worden gevraagd via de afdeling Communicatie van het departement Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid.

In het Normendecreet zijn onder meer de volgende elementen opgenomen: “De overheid communiceert commercieel neutraal. Sponsoring en gemengde – publieke en private – financiering van overheidscampagnes zijn mogelijk. In de overheidscommunicatie is product placement uit den boze. Dat geldt ook voor elk intentioneel gebruik van namen en logo’s van commerciële bedrijven en merken. In de overheidscommunicatie wordt niet verwezen naar producten die duidelijk met één firma in verband kunnen worden gebracht. Externe bureaus die in opdracht van de Vlaamse overheid campagnes ontwikkelen, mogen hun naam discreet vermelden op alle uitingen, zoals gebruikelijk bij campagnes. De mediasponsoring van overheidscampagnes is enkel toegestaan in de vorm van mediaruimte en zonder enige vorm van tegenprestatie. Mediasponsors kunnen discreet worden vermeld.”

Sinds juli 2006 zijn een aantal adviesvragen gesteld over het al dan niet mogen vermelden van commerciële partners bij concrete communicatieacties. Ik heb uit de antwoorden van de Expertencommissie een drietal richtlijnen trachten af te leiden. Eén: als de Vlaamse overheid samenwerkt met commerciële bedrijven, mogen of moeten zelfs dergelijke samenwerkingsverbanden doorgetrokken worden op het niveau van communicatie-initiatieven die rechtstreeks verband houden met het gesponsorde initiatief. Twee: de vermelding van dergelijke logo’s dient evenwel discreet te gebeuren en moet ondergeschikt zijn aan de verplichte vermelding of signatuur van de Vlaamse overheid, conform de huisstijlregels. De Expertencommissie beveelt ook aan om bovenaan deze logo’s expliciet toe te voegen dat het sponsors betreft.

Drie: de Vlaamse overheid moet op eenvoudig verzoek duidelijke en volledige informatie kunnen verschaffen over de aard en de omvang van de sponsoring. De overheid moet erover waken dat de overeenkomst met de sponsor evenwichtig is: de marktwaarde van de zichtbaarheid die de sponsor krijgt, moet worden ingeschat, en moet evenredig zijn met wat de overheid van de sponsor krijgt.

Bij het maken van een afspraak tot samenwerking met een bepaalde commerciële partij moet ook rekening worden gehouden met de wetgeving rond overheidsopdrachten. Vaak valt zo’n overeenkomst zonder financiële tegenprestatie niet onder de definitie van een overheidsopdracht en dus niet binnen het kader van deze wetgeving. Maar zelfs in dat geval moet rekening worden gehouden met de achterliggende principes van de wetgeving overheidsopdrachten, met name het recht op mededinging en transparantie.

Aan alle kandidaat-partners die in aanmerking zouden komen, moet dus de gelegenheid gegeven worden om mee te dingen, en de keuze van een partner moet gebeuren volgens vooraf bepaalde en duidelijke criteria. Een van de evidente criteria is dat de waarden en het imago

van de onderneming niet in tegenspraak mogen zijn met het beleid van de Vlaamse overheid.

U vraagt of hiervoor een overeenkomst wordt afgesloten en wie de inhoud van die overeenkomst bepaalt. Door het feit dat dat niet centraal geregistreerd wordt, kan ik dat niet meegeven: de desbetreffende entiteit bepaalt de inhoud zelf.

Zoals de antwoorden op adviesvragen aan de Expertencommissie voor Overheidscommunicatie impliceren, mag of moet er zelfs in de overheidscommunicatie een verwijzing zijn naar een commerciële onderneming waarmee de Vlaamse overheid samenwerkt. Of die verwijzing op een website de vorm van een hyperlink mag aannemen, is niet bepaald. Wat mij betreft, is het, op basis van het decreet en de adviezen, niet verboden.

Ik kan geen volledig overzicht geven over de financiële tegenprestaties, omdat er niet centraal geregistreerd wordt. De desbetreffende entiteit bepaalt die inhoud zelf. Een financiële tegenprestatie zou, indien dit wordt afgesproken, normalerwijze deel uitmaken van een dergelijke overeenkomst. De antwoorden op de adviesvragen aan de Expertencommissie voor Overheidscommunicatie impliceren wel dat zo’n overeenkomst evenwichtig moet zijn. De marktwaarde van de zichtbaarheid die een onderneming krijgt, moet worden ingeschat en moet evenredig zijn met wat de overheid van de onderneming krijgt.

Elke entiteit en elke functioneel bevoegde minister beslissen zelf volgens hun eigen motieven. Er kunnen verschillende redenen zijn om een samenwerking af te sluiten met een commerciële onderneming voor het geven van informatie via een website. Algemeen gesproken is de meest evidente reden dat de onderneming een belangrijke inhoudelijke inbreng kan leveren, en/of dat de onderneming en de overheid gemeenschappelijke doelstellingen hebben. Vanuit het oogpunt van kostenefficiëntie is zo’n samenwerking tussen overheid en onderneming dan de beste optie.

De decretale normen, die ik al heb beschreven, gelden volgens de definitie voor alle overheidscommunicatie. De definitie luidt: “elke betalende of niet-betalende mededeling, boodschap, voorlichtings- of sensibiliseringscampagne of elk ander communicatie- of informatie-initiatief van de Vlaamse overheid, ongeacht de gebruikte kanalen of media, bestemd voor een algemeen publiek, een deel van het publiek of de individuele burger.”

Mijnheer Decaluwe, ik hoop dat ik u hiermee een volledig overzicht heb gegeven, maar de rode draad is dat er geen centrale inventarisatie is van de overheidswebsites. Elke entiteit en elke minister handelt afzonder-

lijk. Dat is de aanpak tot nog toe, ook met het normen-decreet en de expertencommissie.

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Mijnheer de minister-president, ik dank u voor het uitvoerige antwoord. De vraag is natuurlijk op welke manier we een algemeen zicht kunnen krijgen en hoe we een en ander in de IVA's en EVA's beter kunnen stroomlijnen in het licht van het communicatiebeleid, maar met respect voor de autonomie van de instellingen. Zou het geen goed idee zijn om eerst via de Expertcommissie te screenen en om eventueel een aantal suggesties te geven? Dit is een open vraag.

Hoe wordt de financiële tegenprestatie bepaald? U stelt dat alles apart wordt bekeken. Ik heb een voorbeeld bij van Kind en Gezin: Henkel/Le Chat met 17.700 euro. Het gaat dus niet om kleine bedragen. Als we alles zouden optellen voor meerdere initiatieven, kan het om omvangrijke bedragen gaan.

Ik blijf een klein beetje op mijn honger zitten over de criteria. Het lijkt me het beste om dit op een of andere manier in een bepaald kader te bekijken. De vraag daarbij is of de Expertcommissie een rol kan spelen. We beschikken ook over een communicatiecel binnen de Vlaamse overheid. Misschien kan die een rol spelen.

De tarieven stijgen de jongste maanden sterk wegens het succes. Ik heb natuurlijk geen zicht op het aantal bezoekers van de websites, want dat aantal speelt natuurlijk een rol bij de tariefbepaling. Zonder het commerciële pad te willen bewandelen, is het toch wel belangrijk om op een correcte manier de bedragen te innen waar we recht op hebben.

Als wat niet bepaald is, niet verboden is – ik denk aan de hyperlinks –, dan vraag ik me af of de Expertcommissie niet beter eens nagaat hoe dit kan worden verfijnd, zodat de toepassing mogelijk blijft zonder misbruiken of andere problemen die zelfs tot vragen in het parlement leiden. De Expertcommissie kan misschien betere richtlijnen en een beter kader creëren.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer de voorzitter, ik dank de heer Decaluwe voor zijn suggesties en voor zijn voorstel om bijkomende initiatieven te nemen. We zullen nagaan hoe en waar we initiatieven kunnen nemen. Ik begrijp dat de heer Decaluwe, en misschien dit parlement, een wat ruimer zicht op de zaak en meer bepaald op de invulling van een aantal blanco normen wil krijgen. We zullen nagaan hoe we dit verder kunnen bespreken en concretiseren.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Sven Gatz tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de afschaffing van registratierechten voor langstlevende partners van samenwonende koppels die een woning via een tontine hebben aangekocht

De voorzitter: De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Een paar jaar geleden werden de successierechten op de gezinswoning voor de langstlevende partner afgeschaft. Dat is een zeer goede en sociaal verantwoorde maatregel, maar voor samenwonende koppels – vaak ook holebikoppels – die hun gezinswoning via een tontine hebben aangekocht, blijft tot vandaag de regeling gelden dat de langstlevende partner registratierechten moet betalen indien de samenwonende partner overlijdt en de langstlevende het deel van de gezinswoning van de overleden partner in eigendom krijgt. Een tontine is een beding van aanwas. Het is een kanscontract waarbij het aandeel van de ene partner in geval van overlijden automatisch aan de andere contracterende partij toekomt.

Om deze registratierechten niet te moeten betalen, kunnen samenwonende koppels de tontine opheffen met wederzijdse toestemming, maar dat biedt geen waterdichte oplossing. De samenwoners zouden voor de bescherming van hun eigendom terugvallen op een testament, maar deze bescherming is te onzeker, vooral als de overledene reservataire erfgenamen nalaat. Bovendien brengt de schrapping van het beding van tontine een extra kost met zich mee.

Ook de andere oplossing – samenwoners aanraden om te huwen en de tontine op te heffen – is geen optie. Wij zijn immers van oordeel dat een huwelijk een vrije keuze moet blijven.

Een opheffing van de registratierechten voor de langstlevende partner is wel een oplossing, maar in tegenstelling tot de vrijstelling van successierechten voor langstlevende echtgenoten van gehuwde koppels, is ze minder eenvoudig. Het beding van aanwas is immers geen eenduidige rechtsfiguur. Er moet dan ook rekening worden gehouden met ongewenste neveneffecten. Voor we tot beleidsmaatregelen overgaan is er overleg met notarissen en fiscalisten nodig.

Desalniettemin is een oplossing voor het dossier wenselijk in het kader van een gelijke behandeling van koppels, ongeacht welke samenlevingsvorm ze kiezen, gehuwd of samenwonend.

Mijnheer de minister, bent u van plan om de afschaffing van de successierechten op de gezinswoning voor de langstlevende partner door te trekken voor koppels,

ongeacht hun samenlevingsvorm? Denkt u concreet aan een oplossing voor de opheffing van deze registratierechtenproblematiek? Zo ja, wat is de stand van zaken in het dossier? Wat zijn de voornaamste knelpunten? Hoe zult u anticiperen op mogelijke misbruiken van de tontine?

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Het gaat hier inderdaad om een aanvulling op de maatregel die enkele jaren geleden is genomen, meer bepaald de vrijstelling van successierechten op de gezinswoning voor de langstlevende partner.

Ik ben benieuwd hoe ver het staat met dit dossier. We hebben kunnen lezen dat de Vlaamse Regering duidelijk van plan is om een oplossing te vinden voor dit probleem. Ze wil een vrijstelling voor de registratierechten toekennen aan de langstlevende partner die de eigendom van de gezinswoning verwerft ingevolge de uitwerking van een beding van aanwas. Ik ondersteun dan ook de vraag van de heer Gatz.

De voorzitter: De heer Verougstraete heeft het woord.

De heer Christian Verougstraete: De tontine is een oude rechtsvorm die vroeger werd gebruikt in kloosters en abdijen om ervoor te zorgen dat het patrimonium één bleef. Dat principe bood vanaf de jaren '60 en '70, toen echtscheidingen steeds vaker voorkwamen, een zekere rechtszekerheid ten opzichte van de erfgenamen, vooral de kinderen. In de praktijk werd dat principe heel vaak toegepast, niet alleen voor halebikoppels, maar ook en vooral voor gewone koppels.

Er bestaat nu een zekere vorm van onrechtvaardigheid doordat er een vrijstelling is van successierechten op de gezinswoning voor de langstlevende partner. Ik sluit me dan ook aan bij de vraag om die ongelijkheid ongedaan te maken.

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Mijnheer de voorzitter, collega's, op 4 juli 2006 hebben we in de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement het decreet dat de gezinswoning van successierechten heeft vrijgesteld in voordeel van de langstlevende partner, besproken en goedgekeurd. Toen werd ook voor het eerst verwezen naar de bedingen van aanwas en tontines die vaak in aankoopakten worden opgenomen. Ik heb mij toen geëngageerd om die problematiek verder te onderzoeken. Ik heb toen echter ook gezegd dat we de zaken goed van elkaar moeten onderscheiden.

Wat de vrijstelling van successierechten bij testamentaire of erfrechtelijke overgangen betreft, heeft het decreet van 7 juli 2006 de successierechten lastens de langst-

levende echtgenoot of samenwonende partner aanzienlijk gemilderd. De gezinswoning wordt niet langer als belastbaar actief meegerekend. Het decreet voorziet in een vrijstelling van successierechten. Dat betekent dat de vrijstelling per definitie enkel kan worden toegepast als de gezinswoning aan de langstlevende partner toekomt, hetzij ingevolge de wettelijke devolutie, hetzij ingevolge een testamentaire beschikking, hetzij ingevolge een contractuele erfstelling, hetzij ingevolge bedingen van ongelijke verdeling of verblijvingsbedingen van het gemeenschappelijk vermogen van echtgenoten. Samengevat: langst leeft, al heeft.

Het valt op dat in de vraagstelling wordt gepleit voor een gelijke behandeling van koppels, ongeacht welke samenlevingsvorm – gehuwd of samenwonend – ze verkiezen. Die vraag is zeer terecht, en met het decreet van 7 juli 2006 heeft het Vlaams Parlement daar eigenlijk al op ingespeeld. De vrijstelling van successierechten geldt immers niet alleen in het voordeel van gehuwden, maar ook in het voordeel van de samenwonende langstlevende partner, hetzij een wettelijk samenwonende partner, hetzij een feitelijk samenwonende partner die gedurende drie jaar met de overledene samen een huishouding heeft gevoerd. We hebben het samenwonen hier ten opzichte van andere regelingen licht verstrengd, maar ik meen dat iedereen akkoord ging met de basis van deze besluitvorming.

De vrijstelling van successierechten zoals we die op 7 juli 2006 hebben goedgekeurd, geldt dus niet alleen voor wettelijk gehuwden, maar ook voor samenwonenden, zowel wettelijk als feitelijk samenwonenden.

Dan komen we bij de tontines, aanwassen en terugvalingen. Bij de aankoop van een onroerend goed kan het de wens zijn van gehuwde of samenwonende partners dat bij het overlijden van een van hen het goed in het vermogen of in het genot valt van de overlevende partner. Voor gehuwden is dat geen probleem, omdat de langstlevende echtgenoot een wettelijke en zelfs een reservataire erfgenaam is. Samenwonenden kunnen ervoor opteren elkaar bij testament te bevoordelen.

Een testament heeft echter ook nadelen. Een testament kan nooit de rechten van de zogenaamde reservataire erfgenamen – dat zijn de ouders en de kinderen – ongedaan maken. Bovendien heeft een testament het nadeel dat het voor de begunstigde geen absolute zekerheid biedt, aangezien het te allen tijde eenzijdig door de testator kan worden gewijzigd. Daarom verkiezen partners vaak een tontine, een beding van aanwas of een variant op deze formules. Dit zijn zuiver contractuele bedingen die meestal in de aankoopakte of schenkingsakte zelf worden opgenomen.

Een beding van aanwas bepaalt dat bij het overlijden van de eerststervende partner, diens aandeel in eigen-

dom of vruchtgebruik toekomt aan de langstlevende. Fiscaal wordt deze bepaling gekwalificeerd als een verwerving door de langstlevende partner onder opschortende voorwaarde. Dat betekent dat het evenredige verkoop- of schenkingsrecht wordt geheven op het geheel van het onroerend goed bij de initiële verwerving en dat het evenredige verkooprecht of schenkingsrecht wordt geheven op het gedeelte van het goed dat wordt overgedragen aan de langstlevende partner als de voorwaarde zich realiseert.

Mijnheer Gatz, u stelt dat een tontine bijna hetzelfde is als een aanwas. Dat klopt niet helemaal. Een tontine is geen eenduidig begrip. Het heeft trouwens geen eigen juridische betekenis. Doorgaans wordt aangenomen dat bij een verkoop met tontinebeding, de verkoper juridisch betrokken is. Er heeft een samenspel plaats van een opschortende voorwaarde en een ontbindende voorwaarde, en de verwezenlijking van de voorwaarde heeft terugwerkende kracht.

Bij een verkoop met beding van aanwas daarentegen is het beding uitsluitend het werk van de verkrijgers. Er is enkel sprake van een opschortende voorwaarde en de verwezenlijking vindt plaats zonder terugwerkend effect. Een aanwas wordt nu overigens vaker gebruikt dan een tontine, omdat het voor partijen makkelijker is de aanwas op te zeggen dan om uit een tontine te stappen. We moeten verder niet blijven stilstaan bij dit theoretische onderscheid. De fiscale behandeling van de tontine is grotendeels dezelfde als bij een aanwas.

Het decreet van 7 juli 2006 voorziet zoals gezegd enkel in een vrijstelling van successierechten. We moeten duidelijk stellen dat het decreet een regeling behield van vrijstelling van successierechten op de gezinswoning voor de langstlevende partner, of hij nu wettelijk gehuwd dan wel samenwonend was. Bij de uitwerking van een beding van aanwas of tontine, of van een variatie op een van deze bedingen, blijft het evenredige registratierecht op verkopen of schenkingen van onroerende goederen verschuldigd.

Partners die een woning aanschaffen met een beding van aanwas of tontine, opteren ervoor om hun deel in de woning buiten de nalatenschap te houden. De partners hebben de garantie dat de woning bij het overlijden van een van hen aan de langstlevende toekomt, precies omdat er een contract tussen hen beiden is gesloten. De overdracht is dus strikt contractueel geregeld, en dat is dus het grote verschil met een erfrechtelijke of testamentaire overgang. Ik hoop dat het onderscheid tussen beide systemen daarmee geduid is. We hebben uiteraard wel alle begrip voor de verzuchtingen van diegene die onder een beding van aanwas of een tontine het contract heeft gesloten.

Ik heb het Vlaams Parlement in juli 2006 beloofd om de problematiek te onderzoeken. Dat is intussen gebeurd.

Er zijn concrete teksten voor uitgeschreven. In dit voorjaar is er uitgebreid overleg geweest tussen de Vlaamse administratie, mijn kabinetmedewerkers, het consultatiecentrum van de Federatie van het Notariaat en de FOD Financiën. De bedoeling van het overleg was om de concrete tekstvoorstellen te toetsen op hun bruikbaarheid en hun doelmatigheid.

Wat zijn de voornaamste knelpunten die daarbij naar boven kwamen? Het grootste knelpunt bij het invoeren van een vrijstelling van registratierechten voor bedingen van aanwas en tontines, is de juiste afbakening van het toepassingsgebied. Ik verklaar mij nader: in uw vraag verwijst u enkel naar het beding van aanwas en de tontine, maar er is ook nog zo iets als de terugvalling. Een terugvalling is een beding in het voordeel van een persoon die nog geen rechten heeft in het voorwerp van de overeenkomst. Fiscaal wordt deze terugvalling doorgaans gekwalificeerd als een secundaire schenking, maar het kan ook om een verrichting ten bezwarenden titel gaan. Dat komt er met andere woorden nog bij.

De aanwassen, terugvallingen en tontines manifesteren zich bovendien in een uitgebreid pallet aan varianten. U mag niet vergeten dat we hier met een soort contractrecht te maken hebben, waarbij een contract wordt afgesloten tussen beide partijen, dat geregistreerd wordt en dat aanleiding geeft tot registratielasten op de verkoop of schenkingen, maar dat nadien ook gevolgen heeft voor de uitwerking van een mogelijke gunstregeling.

De aanwas of tontine kan bijvoorbeeld beperkt worden tot het vruchtgebruik. Ook een zogenaamde gekruiste aankoop is mogelijk, waarbij de ene partij het vruchtgebruik krijgt op het deel dat aan de andere toekomt in naakte eigendom en omgekeerd. Meestal doet een aanwas zich voor tussen de verkrijgers. Een aanwas kan echter ook plaatshebben tussen de verkopers, bijvoorbeeld wanneer twee personen een goed vervreemden met een voorbehoud van vruchtgebruik met beding van aanwas tussen hen beiden.

Een aanwas of terugvalling zal zich doorgaans realiseren naar aanleiding van het overlijden van een van de verkrijgers, maar dat hoeft niet noodzakelijk zo te zijn. Een terugvalling bijvoorbeeld kan zich ook voordoen naar aanleiding van het overlijden van de vervreemder of een andere persoon. Ook een koppeling aan een gebeurtenis, anders dan het overlijden, is mogelijk.

Een belangrijk criterium bij de fiscale behandeling van de bedingen van aanwas, terugvalling en tontine, is het kosteloze of bezwarende karakter. De overeenkomst werd afgesloten onder bezwarende titel wanneer er een evenwichtige kansovereenkomst bestaat. Het verkooprecht is dan opeisbaar. Uit een onevenwicht in de overlevingskansen kan een begiftigingsinzicht afgeleid worden, waardoor het schenkingsrecht opeisbaar wordt.

U merkt dat de realiteit veel gevarieerder is dan de typische standaard situatie die we doorgaans voor ogen hebben, te weten: persoon A verkoopt aan persoon B en C, en bij het overlijden van B of C zal diens deel aangroeien bij dat van de langstlevende van hen. Het is dus niet zo eenvoudig en duidelijk af te bakenen wat we precies voor ogen hebben en willen regelen. En als we dat weten, rest nog de vraag hoe we het op een juridisch correcte manier kunnen regelen, met oog voor zowel de doelmatigheid als de efficiëntie.

U vraagt hoe we zullen anticiperen op mogelijke misbruiken van de tontine. U spreekt hier over misbruiken, ik begrijp daaronder dat het om frauduleuze situaties gaat. Dat gaat mijns inziens slechts om een kleine groep van belastingsplichtigen. Het moet uiteraard de bedoeling zijn om dat maximaal uit te sluiten, maar we hebben al gemerkt dat je op het vlak van fiscale wetgeving best bezint eer je begint. We moeten vooraf de gevolgen van de doorgevoerde wijzigingen zoveel mogelijk trachten in te schatten. Anders zou je wel eens terecht kunnen komen bij een doelgroep die je niet voor ogen hebt wanneer je pleit voor een aanpassing van de successierechten.

Ik wil erop wijzen dat het om een complexe situatie gaat. Het mag niet de bedoeling zijn om met een te eenvoudig geschreven maatregel het pad te effenen voor een aantal creatievelingen naar een volledige vrijstelling van verkoop- of schenkingsrechten zonder meer.

Wat ik duidelijk heb willen maken, is dat uit het onderzoek van de voorbije maanden is gebleken dat een aanwas of tontine een vlag is die vele ladingen dekt. Ik pleit ook voor een zekere voorzichtigheid op fiscaal vlak. Voor er een definitief tekstvoorstel kan worden opge maakt, moet eerst duidelijk worden afgebakend welke situaties we voor ogen hebben. Gaat het enkel over verkopen of ook over schenkingen? Gaat het enkel over aanwassen en tontines of ook over terugvallingen? Geldt dit enkel bij het overlijden van een deelgenoot of ook bij andere overlijdens of voorvallen?

Door de variatie aan formules en het belangrijke onderdeel dat een volledige vrijstelling biedt, is die afbakening geen eenvoudige oefening. Komt daar nog bij dat de federale wet van 28 maart 2007 een, weliswaar beperkt, wettelijk erfrecht invoert in het voordeel van de wettelijk samenwonenden. De langstlevende wettelijk samenwonende partner erft het vruchtgebruik van de gemeenschappelijke verblijfplaats. Wat de langstlevende partner in toepassing van deze nieuwe wet verwerft, zal met andere woorden ook in het Vlaamse Gewest vanzelfsprekend vrijgesteld zijn van successierechten.

Dit verhaal wordt vervolgd. Het gaat om een heel complex gegeven.

De voorzitter: De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. Ik hoop dat we daar later nog kunnen op terugkomen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Dirk de Kort tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de geplande hervorming van de verkeersbelastingen

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

De heer Dirk de Kort: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, op 20 juli 2006 besliste de Vlaamse Regering dat tegen eind oktober 2006 een voorstel tot hervorming van de belasting op de inverkeerstelling en de verkeersbelastingen voor zwaar vervoer – personenwagens – moest worden uitgewerkt. De onderhandelingen met de federale overheid en de andere gewesten moesten onmiddellijk worden opgestart.

In maart 2007 bleek uit een mededeling aan de Vlaamse Regering dat er om diverse redenen vertraging was opgelopen, maar dat in de daaropvolgende periode ontwerpbeslissingen zouden worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Sindsdien werd er niets meer op de agenda van de Vlaamse Regering gezet.

Ik had deze vraag ook aan minister Crevits kunnen stellen. Gisteren is immers gebleken dat zelfs automobiëlorganisaties oproepen tot een ander fiscaal beleid. Zij wijzen op het belang van een ontradend fiscaal beleid voor dieselwagens. Het aantal dieselveertuigen in ons land bedraagt bijna 55 procent. Acht op de tien nieuwe voertuigen zijn dieselveertuigen. In Nederland ligt de jaarlijkse verkeersbelasting op dieselmotoren tweemaal zo hoog als bij ons. Ook de belasting bij aankoop ligt hoger.

Op 27 februari is in het federaal parlement discussie gevoerd over dit thema. Het gebruik van aardgasvoertuigen zou moeten worden gestimuleerd. Daartoe wordt momenteel het wettelijk kader bestudeerd.

Mijnheer de minister, wat is de stand van zaken? Waarom sleept dit zo lang aan? Zal de hervorming van de verkeersbelastingen voor zwaar vervoer nog doorgaan? Wordt er een koppeling gemaakt met de invoering van een kilometerheffing? Zijn de onderhandelingen met de federale overheid en de andere gewesten al gestart? Waarom wordt er een koppeling gemaakt met de overname van de inning van de verkeersbelastingen?

gen? Is de Vlaamse Regering van plan om een koppeling te maken van de uitvoering van bepaalde milieudoelstellingen en het fiscaal beleid, dat een ontradend effect moet hebben voor het dieselrijden?

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Deze materie is bekend in deze commissie. Zowel in de beleidsbrieven als bij de diverse begrotingsbesprekingen is daar uitvoerig op ingegaan. Ik probeer ook jaarlijks een stand van zaken te geven. Ik wil dan ook verwijzen naar de beleidsbrieven en naar de verslagen van de besprekingen waarin minutieus wordt uiteengezet waar de problemen zich precies voordoen.

De Vlaamse Regering heeft nogal wat ambities geformuleerd voor de groep van de verkeersbelastingen. Deze groep bestaat uit de verkeersbelasting, de belasting op de inverkeerstelling en het eurovignet. Het gaat daarbij grosso modo om de invoering van een variabele kilometerheffing voor vrachtwagens ter vervanging van het forfaitaire eurovignet, het vervangen van de fiscale pk's als heffingsgrondslag van deze belastingen door de ecomerken – de euronorm of de ecoscore van voertuigen, en een overname van de inning van deze groep belastingen van de FOD Financiën door onze eigen Vlaamse Belastingdienst VLABEL.

Ik begin met de kilometerheffing. Om de invoering van de kilometerheffing technisch en juridisch te onderzoeken is een ambtelijke werkgroep in het leven geroepen, die intussen al heel wat werk heeft verricht.

De Vlaamse Regering verkiest om de kilometerheffing in Beneluxverband in te voeren. Om dat mogelijk te maken werden de nodige contacten gelegd tussen de Vlaamse en de Nederlandse administratie om inzichten en ervaringen uit te wisselen. Daarover is ook al heel wat politiek overleg gepleegd.

Er is ook overleg met de federale, de Waalse en de Brusselse collega's. We moeten inzonderheid de twee laatste ervan overtuigen om mee te stappen in dit traject. Voor Brussel zijn er voldoende signalen waaruit de bereidheid blijkt om deze weg te volgen. Voor Wallonië zal nog wat meer overleg nodig zijn.

Het project inzake de invoering van de kilometerheffing wordt voorbereid op zowel Beneluxniveau als in federale context. Het is de ambitie om tegen het einde van deze legislatuur een uitvoerbaar businessplan klaar te hebben.

De hervorming naar een verkeersbelasting waarbij de ecomerken van de voertuigen in rekening worden gebracht, werd ook ambtelijk voorbereid, ook al liggen er niet onmiddellijk bruikbare en haalbare scenario's op tafel.

Op 29 februari 2008 heeft de Vlaamse Regering bevestigd dat dit voornemen blijft bestaan. We willen de verkeersfiscaliteit koppelen aan milieudoelstellingen. Er is dan ook afgesproken dat minister Crevits een initiatief zal nemen om dit dossier in een stroomversnelling te brengen.

Wat de insourcing van de inning van de verkeersbelasting betreft, zijn al geruime tijd intensieve onderhandelingen aan de gang tussen de Vlaamse Belastingdienst en de bevoegde federale overheid. Het knelpunt in dit dossier zijn en blijven de modaliteiten van de overname. Beroepen we ons daarvoor op de afspraken die zijn gemaakt in artikel 3 van de Bijzondere Financieringswet en nemen we een aantal ambtenaren over van de federale administratie Financiën met een daaraan gekoppelde dotatie? Of gaan we over tot de aanwerving van eigen personeel om deze dienst op te bouwen? In juli 2007 lag er een voorstel dienaangaande voor naar aanleiding van de begroting 2008. De Vlaamse Regering heeft dat voorstel afgewezen en gevraagd om de onderhandelingen met onze federale collega's voort te zetten.

Wat de kostprijs betreft van de dienst die we willen overnemen, bepaalt artikel 68ter van de Bijzondere Financieringswet dat die kostprijs voor 31 december 2003 bij wet zou worden bepaald na overleg met de betrokken gewestregeringen. Ik heb hier een lijstje bij me van alle contacten die daartoe zijn gelegd. Ik begin met 12 juli 2006: "Het Overlegcomité beslist dat de federale minister van Financiën een wetsontwerp dient voor te bereiden dat in de loop van de maand september 2006 aan de federale ministerraad zou worden voorgelegd." Deze wet is er tot op vandaag niet.

In deze discussie rijst ook de vraag hoeveel ambtenaren, welke ambtenaren en welke dotatie zouden worden overdragen. Tijdens het laatste overleg tussen de kabinetschef van de minister-president, de kabinetschef van Financiën en de heer Jean-Pierre Laes, werd beloofd dat de nodige informatie zou worden bezorgd over de leeftijds piramide van de ambtenaren die voor overdracht in aanmerking zouden komen. Deze afspraak werd tot op heden niet uitgevoerd. Intussen is de heer Laes aangesteld in een nieuwe hoedanigheid, met name binnen de waarnemingspost tussen de federale overheid en de gewestoverheden om dit soort problemen te bespreken. Wordt dus ongetwijfeld vervolgd.

Wat de hervorming van de verkeersbelasting voor zwaar vervoer betreft, wordt het traject naar de invoering van een kilometerheffing voor zware vrachtwagens voorbereid door de ambtelijke werkgroep. De kilometerheffing komt dus wel degelijk in de plaats van het forfaitaire eurovignet. Dat wil ook zeggen dat we met instemming van alle gewesten in dit land het eurovignet kunnen opzeggen. De Vlaamse Regering is van mening dat dit ook best in Beneluxverband kan gebeuren.

De Vlaamse Regering heeft haar voorkeur uitgesproken voor een kilometerheffing naar Duits model. Dat impliceert dat het tarief afhankelijk wordt gemaakt van de euronorm van het voertuig. Hoe lager de euronorm, hoe lager de fiscaliteit. Hoe hoger de euronorm, hoe hoger de fiscaliteit. We stellen dan ook vast dat in Duitsland nogal wat zwaar vervuulende vrachtwagens met een verouderde euronorm uit circulatie worden genomen en vervangen omwille van fiscale redenen. Op deze manier wordt ook het milieuaspect nog sterker beklemtoond in de variabele kilometerheffing: hoe properder de vrachtwagen, hoe minder kilometerheffing je betaalt en hoe vervuulender de vrachtwagen, hoe meer je betaalt. Ik neem aan dat de zwaar vervuulende vrachtwagens iets minder kilometers doen dan de milieuvriendelijke vrachtwagens.

Er zijn hierover al heel wat contacten geweest met de andere gewesten. Minister-president Peeters heeft er ook over gepraat met onder meer minister-president Demotte. Uit het overleg is gebleken dat iedereen ervan overtuigd is dat de invoering van een variabele kilometerheffing op termijn de beste oplossing is. De vraag is of het nuttig en zinvol is om in de tussenperiode – van nu tot het opstarten van de kilometerheffing in 2011 of 2012 – nog een soort intermediaire fase in te lassen waarbij er met een ander vignet wordt gewerkt.

Vlaanderen zit wat dat betreft niet op één lijn met de Waalse collega's. Wij menen dat we in Beneluxverband een datum moeten vastleggen en die kilometerheffing samen moeten invoeren, en dat we in de tussenperiode best vasthouden aan het eurovignet.

Ik verwijs de ervaringsdeskundigen naar wat er in Duitsland gebeurd is na het opzeggen van het eurovignet. Dat was een erg boeiende periode, die evenwel gepaard ging met nogal wat fiscale verliezen.

U vraagt waarom er een koppeling wordt gemaakt met de overname van de inning van de verkeersbelastingen. We moeten dit mijns inziens heel pragmatisch bekijken. We gaan straks in deze vergadering het programma-decreet bespreken met betrekking tot de vrijstelling van onroerende voorheffing op materieel en outillage. Dat wil zeggen dat we weer afhankelijk zijn van het kadaster om informatie te krijgen over de berekening. Ik heb de ervaring dat het eenvoudiger gevraagd is dan verkregen, ondanks de goede wil bij zowel Financiën als de mensen van VLABEL. Dat werkt zeer stroef.

Dat heeft onder meer te maken met de leeftijdspiramide binnen sommige diensten binnen Financiën, waardoor men niet adequaat kan inspelen op de veranderingen die bijvoorbeeld Vlaanderen zou willen doorvoeren. Zolang de federale overheid instaat voor de dienst van de belastingen, zijn en blijven we afhankelijk van de bereidheid en de mogelijkheid van de FOD Financiën om een derge-

lijke ingrijpende hervorming door te voeren voor rekening van het Vlaamse Gewest. Daar komt nog de vraag bij wie de kosten van heel die hervorming zal dragen als het federale ambtenaren zijn die de dienst uitmaken.

We blijven daar dus rondjes draaien. Dat is absoluut niet functioneel. Wij zijn dan ook vragende partij om voor het zomerreces formeel onze samenwerking met de federale overheid te kunnen opzeggen. Ik heb hierover ook met premier Leterme gesprekken gevoerd. Ik heb hem daarbij om zijn medewerking gevraagd, omdat het alternatief niet aantrekkelijk is, voor hen noch voor ons. Het gaat toch over 250 à 300 ambtenaren. Ik moet er minder aanwerven om met moderne informatica te kunnen beginnen functioneren, terwijl zij met een verouderd korps zitten dat zijn corebusiness uiteindelijk verliest.

Ik heb met premier Leterme afgesproken om daar in de volgende weken en maanden een oplossing voor te zoeken. Het begint in elk geval met de federale wet die in uitvoering van de bijzondere financieringswet moet worden aangenomen, zodat wij weten dat we geen kat in een zak kopen.

Onze vraag naar een prognose van welke ambtenaren men zal overdragen en de precieze leeftijdspiramide, lijkt mij een redelijke vraag. Met die kennis kunnen we immers berekenen welk rendement we kunnen halen uit investeringen in informatica, zoals we die vandaag al doen voor de onroerende voorheffing.

Het is absoluut belangrijk dat we die eerste stap, namelijk de opzegging, kunnen zetten. Er is al uitgebreid over onderhandeld. Ik ga ervan uit dat premier Leterme dat ook met zijn minister van Financiën zal doorneemen. Nu er op federaal niveau een nieuwe ploeg is, zal ik dit nog maar eens laten agenderen op het Overlegcomité. Dat moet al de achtste of de negende keer zijn. Ik ga ervan uit dat wij tegen de zomer op onze wenken zullen worden bediend.

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

De heer Dirk de Kort: Mijnheer de minister, ik dank u voor het uitgebreide antwoord. Ik heb uit uw uiteenzetting begrepen waarom Vlaanderen nog niet verder staat. Dat heeft vooral te maken met de problematiek op federaal niveau: enerzijds de federale wet die moet worden goedgekeurd en anderzijds de eventuele overdracht van federale ambtenaren.

Hadden wij ons bij de wijziging van de grondslag van de verkeersbelasting niet minder afhankelijk moeten maken van de overname van de federale ambtenaren, of was dat op dat vlak niet mogelijk?

Minister Dirk Van Mechelen: We kunnen dat wel vanuit Vlaanderen, maar dan heb je ook een samen-

werkingsakkoord met Wallonië en met Brussel nodig om de verkeersbelasting te koppelen aan milieunormen. Mijn collega-minister zal daar zeker haar verantwoordelijkheid nemen om dat af te toetsen, maar ik denk dat we daar nog niet onmiddellijk uit zijn.

Er is één precedent. Wij hebben enkele jaren geleden een vermindering van de belasting op inverkeerstelling gegeven voor de wagens met een Euro 4-norm. Ik kan u verzekeren dat dat al heel boeiende discussies opleverde. Men zal morgen niet zomaar beginnen te werken op basis van bijvoorbeeld de ecoscore, zoals de VITO heeft gedaan. De oefening van de VITO is heel leerzaam, maar er zal eerst nog heel wat overleg met alle betrokken actoren nodig zijn vooraleer je iets dergelijks kunt invoeren. Dit heeft immers ook een enorme impact op de constructeurs.

U mag ook niet vergeten dat de oudste voertuigen het meest kwetsbaar zullen zijn als we de ecofiscaliteit daadwerkelijk doorvoeren. Het zal in dat geval dus noodzakelijk zijn dat we dat voldoende aankondigen. Ik heb echter geleerd dat je op het vlak van fiscaliteit beter wat langer nadenkt vooraleer meteen grote principes te verkondigen.

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

De heer Herman De Reuse: Mijnheer de minister, u hebt mijn onmiddellijke bezorgdheid over de eigen in-ning van verkeersbelasting en de moeilijkheden in het kader van de onroerende voorheffing enigszins wegge-nomen. Ik verneem tot mijn genoegen dat er een af-spraak bestaat om daar werk van te maken. Die afspraak is evenwel gemaakt met de federale eerste minister en nog niet met de federale minister van Financiën, waar-van we weten dat hij nogal gemakkelijk van gedacht kan veranderen.

Ik maak uit uw bedachtzaam gekozen bewoordingen en uw mimiek op dat u vindt dat Vlaanderen gedwars-boomd wordt door de federale regering. U spreekt zich hoopvol uit, omdat u overlegt hebt met de premier. Als echter blijkt dat er met de bevoegde minister geen land te bezeilen valt, zullen we dat dan blijven ondergaan? Als wij de kwade trouw en de nalatigheid van een con-tracterende partij langdurig moeten ondergaan, moeten wij zelf eens een bepaalde stap zetten en die bevoegd-heid tot ons nemen, los van wat daarbij wettelijk bepaald is. In dit land zijn er wel meer voorbeelden waarbij men zaken doet die juridisch eigenlijk niet helemaal kloppen.

Ik hoor uw klagende toon, mijnheer de minister. Bent u bereid om, indien er opnieuw niet wordt voldaan aan bepaalde beloften, bepaalde stappen te zetten die men niet onmiddellijk verwacht?

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Mijnheer De Reuse, het is niet gebruikelijk om naar de intenties van de minister te polsen, laat staan naar die van de regering.

Dit dossier werkt ook op mijn zenuwen. VLABEL heeft al enorme inspanningen gedaan om tot de huidige situatie te komen. Daarom stel ik heel duidelijk dat we hier uiterlijk op de laatste ministerraad voor het zomer-reces de knoop moeten doorhakken.

Ik heb met de heer Letermé gepraat toen hij nog fede-raal minister van Begroting was. Hij is er ook niet bij gebaat te blijven zitten met 300 ambtenaren die geen functie hebben en die met betrekking tot deze materie een zeer beperkte scholing hebben.

Ik heb de voorbije jaren altijd geprobeerd om bij de zaak te blijven. De verkeersbelasting is in 2008 ge-raamd op 855 miljoen euro, de belasting op de inver-keerstelling op 218 miljoen euro en het eurovignet op 71 miljoen euro. We hebben het hier dus over ongeveer 1 miljard euro aan opbrengsten uit belastingen. U be-grijpt dat ik een zekere voorzichtigheid aan de dag leg om ervoor te zorgen dat, als we het overnemen, de winkel draait.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
